

PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2013 gegužė Nr.49

Danguolė Grabauskienė Šventei pasibaigus

Balandžio pabaigoje mūsų bendruomenė minėjo savo veiklos dešimtmetį. Apie renginį plačiai rašyta spaudoje („Utenos diena“, gegužės 4 d. numeryje Dovilės Franckevičienės str. „Ant jubiliejinio stalo – prasmingų darbų vaisiai“, „Utenos apskrities žinios“, gegužės 4 d. numeryje Linos Narčienės str. „Ties Tauragnu žydės ir uogas sirpins vyšnių sodas“, „Ūkininko patarėjas“, gegužės 7 d. numeryje Reginos Stundienės str. „Gesės vyšnynas – tauragniškių širdžių testamentas“, „Utenis“, gegužės 8 d. numeryje Eugenijos Barskevičienės str. „Tauragniškius vienija bendruomeniškumo jausmas“). Kadangi šventė iš tiesų plačiai nušviesta, aš apsiribosiu daugiau tik faktų konstatavimu.

Nuo pat ryto į Kultūros centrą rinkosi moterys ir vyrai (vienas!), kurie vadovaujami Žolinčių akademijos prezidentės Danutės Kunčienės mokėsi gaminti sveiką maistą. Ačiū jiems visiems, nes jų dėka galėjome paragauti gal

kiek neįprasto, bet tikrai skanaus maisto. Stalą ruošė Gražina Grašienė, Bronė ir Vidas Juknevičiai, Onutė Katinienė, Aldona Tartilienė, Alfoniya Levčenka, Inga Šinkūnienė, Jūratė Šinkūnienė, Rita Butavičienė, Valda Žebelienė, Kristina Grumbinienė, Inga Motiejūnienė, Jolanta Grigaliūnienė ir dvi viešnios iš Utenos. Ačiū moterims, atsinešusioms daržovių ir įvairių reikalingų smulkmenų.

Vėliau Eugenijos Šimkūnaitės vyšnių sodelyje vyko akcija „10 metų – 10 vyšnaičių“. Pradinės mokyklos mokinukai Ieva ir Matas labai gražiai tarmiškai suvaidino Eugenijos Šimkūnaitės pasaką „Kaip vyšnia sodan insprašė“, moterų ansamblis padainavo savos kūrybos dainą apie vyšnaites. Pirmąją bendruomenės vyšnaitę pasodino bendruomenės įkūrėja Judita Musteikytė, kitas sodino bendruomenės tarybos nariai: Alvydas Danauskas, Danguolė Grabauskienė, Arvydas Paleckis, Jūratė Šinkūnienė, Audronė Vadišienė, Vilma Valienė, Valda Žebelienė. Dvi vyšnaites pasodino ir svečiai: Utenos r. savivaldybės tarybos

narys tauragniškis Raimundas Čepukas ir Lietuvai pagražinti draugijos Utenos skyriaus narys Almantas Raščiauskas. Visiems talkino mokinukai, pasodintoms vyšnaitėms užrišo spalvotus kaspinus. Augs vyšnaitės kartu su vaikais, ne tik suaugusių, bet ir mokinių prižiūrimos, laistomos, sirpins uogas. Gal kada susirinksime ir į vyšnių valgymo šventę.

10 vyšnaičių sodelyje taip pat pasodino Utenos visuomenės sveikatos centro darbuotojos.

Šventė tęsėsi Kultūros centre. Buvo trumpai apžvelgta bendruomenės veikla, padėkota aktyviausiems nariams, sveikinimus su švente nuo Seimo narės Mildos Petrauskienės bendruomenei perdavė jos padėjėja Marija Ilčinskienė, nuo Europos parlamento nario Juozo Imbraso – padėjėja Ruzanna Katinienė. Bendruomenę taip pat sveikino Žolinčių akademijos prezidentė Danutė Kunčienė, Vajasiškio ir Klykių bendruomenių atstovai su pirmininkėmis Genovaite Sorokina ir Rita Butavičiene, laikraščio „Utenos diena“ redaktorius Vytautas Ridikas. Jis taip pat pasveikino ir tauragniškius, kurie laikraščio skelbtame šauniausio seniūno, bibliotekininko ir gydytojo rinkimuose užėmė I vietą. Pažymėjimai ir dovanos buvo įteiktos seniūnui Alvydui Danauskui, bibliotekininkei Nijolei Šuminienei, gydytojui Arvydui Paleckiui. Utenos kredito unija (vadovas Andrius Mackonis) sveikindama bendruomenę su Gimtadieniu atsiuntė didžiulį tortą. Visiems sveikintojams – nuoširdus ačiū.

Šventės metu prisistatė Utenos apskrities policijos komisariato bendruomenės pareigūnai, kurie susirinkusiems vaikams organizavo piešinių konkursą, įteikė dovanų.

Susirinkusiems nuotaikingai dainavo tauragniškių moterų

ansamblis, grojo kapela (vadovė Vilma Valienė), koncertavo kapela „Lanksva“ iš Ignalinos, vadovaujama Vinco Kliuko.

Už supratimą noriu padėkoti visiems bendruomenės nariams, kurie kasmet moka nario mokestį, ir tiems, kurie į bendruomenės sąskaitą perveda du procentus nuo pajamų mokesčio. Jeigu ne šios mūsų lėšos, tokios šventės ir negalėtų būti, juk niekas neatsiranda šiaip sau, lyg iš niekur. Vyšnaičių taip pat nebūtume pasodinę, juk jas irgi reikia nupirkti. Taigi ačiū visiems, kurie, pridėję savo lėšų, darbo ir širdies, sukūrė puikią šventę.

Mažieji artistai Ieva ir Matas

Vyšnelę sodina bendruomenės įkūrėja ir pirmoji pirmininkė Judita Musteikytė

Iš sodelio išeinant. Dailią iškabą sukūrė kraštiečiai Romualdas Šimkūnas

Bendruomenę sveikina Danutė Kunčienė.

Groja kapela „Lanksva“, vadovaujama Vinco Kliuko

GEGUŽĖS MĖNESIO JUBILIEJAI. SVEIKINAME!

50 metų sukanka *Alvydui Bartašiūnui* iš Šeimaties kaimo ir tauragniškiui *Kazimierui Bilaišiui*;

70 metų sukanka *Kaziui Strazdui* iš Varniškių ir *Juozui Jonui Višniauskui* iš Šeimaties kaimo;

75 metų sukaktį švenčia *Janė Gudžiūnienė* ir *Angelė Ramelienė* iš Šeimaties kaimo, *Anelė Ruzgienė* iš Stūglių, *Genė Rožienė* iš Sirvydžių kaimo ir *Juozas Bilaišis* iš Bernotiškio;

80 metų jubiliejų švenčia *Bronislavas Tumėnas* iš Klykių kaimo ir *Anelė Bubulienė* iš Šeimaties;

85 metai sukanka tauragniškei *Genei Stundžienei*.

Sveikiname Tauragnų ambulatorijos bendrosios praktikos gydytoją *Arvydą Paleckį*, laikraščio „Utenos diena“ organizuojuose Šauniausio mediko rinkimuose laimėjusį I vietą.

Balandžio 13 dieną Pakalnių kultūros centre vyko duetų vakaras-konkursas „Atsiliepk! tu manoj dainoj“. Mūsų kultūros centro duetas - *Vilma Valienė* ir *Gražina Kunickienė* laimėjo III vietą. Sveikiname!

Sveikiname sportininkus, seniūnijų sporto žaidynių virvės traukimo varžybose iškovojuosius II vietą. Seniūnijai atstovavo *Arūnas, Mindaugas* ir *Modestas Gimžauskai, Vidas Kulionis, Andrius Pošiūnas, Kęstutis Žygelis*.

Gegužės pirmas sekmadienis – Motinos diena

Pačius gražiausius žodžius, dainas ir melodijas Mamoms skyrė darželinukai, mokyklinukai ir Kultūros centro moterų ansamblis bei kapela, vadovaujama Vilmos Valienės.

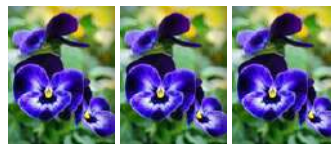
Valda Žebelienė

Išėjusioms Motinoms

Kukavą gegulą. Metelius
skaičiavą.
Tiktai Tau, Matula, jų
nebeskaičiuos.
Aukštajam kalnaly smėlių
kauburėlis
Našlaitėlam žydi pą žemas
šaltas.

Plevena žvakelas. Klausaus
gegutėlas,
A širdelą rauda, ilgis
nuolatos.
Brangiausia Matula, mana
davanėla
Tik tyli maldela iš širdes
liūdnas.

Jau takai pranyką, katrais Tu
uliojai
Ir nutylą dainas, kur Tu
dainavai.
Liką tik gegulas graudinga
dejonę,
Liką tik kvetkeliais išpuošti
kapai.

KVIEČIAME DALYVAUTI

Utenos r. savivaldybė 2013 m. remia seniūnijos gamtosauuginės veiklos projektą „Žemė – mūsų visų namai“. Tai projektas, skirtas nykstančių paukščių ir šikšnosparnių rūšių populiacijos išsaugojimui bei gausinimui Tauragnų krašte.

Vykdamas projektą Skelbiamas Tauragnų krašto retųjų paukščių fotografijų konkursas.

Gal kada nors į mišką nuėjai nešinas fotoaparatu? Gal pavyko nufotografuoti ne tik šilagėlę, bet ir retą paukštelį? Iš arti, ant medžio šakelės ar šalia gėlės žiedo. Patikrink savo albumą, laikmeną kompiuteryje – galbūt rasi įdomią Tauragnų krašto retojo paukščio nuotrauką. Ją iki rugšėjo 1 dienos atsiųsk į seniūniją elektroniniu adresu alvydas.danauskas@utena.lt

Nuotraukas vertins sudaryta komisija. Atrinktos nuotraukos bus eksponuojamos parodoje. Lapkričio mėnesį vyks paskaita, kurios metu 3 geriausių darbų autoriai bus apdovanoti.

Bronė Juknevičienė

Ir džiaugsme, ir darbuose būkime kartu

Jau seniai planavau parašyti apie mūsų artimiausių kaimynų – Klykių kaimo – bendruomenę. Žiemą tam buvo ypatinga proga – sausio 24 dieną duris atvėrė ilgai laukti bendruomenės namai. Ta proga, žinoma, labiausiai norėjosi pakalbinti bendruomenės pirmininką Vilių Kryžių, bet vis kas nors sutrukdydavo. Jo taip ir nepakalbinau, o dabar Klykių kaimo bendruomenė jau turi naują pirmininkę. Taigi proga pokalbiui yra. Galvodama, kokius klausimus užduosiu Ritai Butavičienei (o ji ir buvo išrinkta bendruomenės pirmininke), mažiau ir apie mūsų bendruomenę, tuo labiau, kad artėjo jos 10 metų jubiliejaus šventė. Bendraudama su tauragniškiais aš labai dažnai girdžiu tariant žodį *bendruomenė*. Ir tik neseniai atkreipiau dėmesį, kaip pasakomas šitas žodis, koks jo turinys. Žmonės kalba apie bendruomenę kaip apie visumą, kolektyvą, organizaciją. Vadinas, praėjus 10 metų bendruomenė suvokiama kaip būtinybė, jos gyvavimas yra pripažįstamas ir reikalingas. Apie tai kalbėjomės ir su Rita. Kad būtų lengviau kalbėtis, nes Rita dar naujokė šiose pareigose, pateikiau keletą klausimų.

* *Apie pasikeitimus Klykių bendruomenėje: naujo pirmininko rinkimai (kada ir kodėl jie vyko).*

* *Tradicioninis klausimas: kokie ateities planai, kokia bus bendruomenės veikla? Koks bus Klykių bendruomenės „veidas“ atėjus naujai pirmininkei?*

* *Kokią bendruomenę radai, atėjus dirbti: kiek narių, kokios nuotaikos, ko žmonės tikisi, ką siūlo? Kaip manai, ar Klykių žmonėms reikalinga bendruomenė?*

* *Buvęs bendruomenės pirmininkas turėjo įvairių planų dėl naujai atidarytų bendruomenės namų. Kokie planai ir norai dabar?*

* *Sėkmingai ir aktyviai veikiančios bendruomenės pirmininkas (pirmininkė) tikrai turi daug darbo, už jį, beje, nemokama. Kaip pačios šeima įvertino rinkimų rezultatus?*

* *Ko palinkėtum bendruomenės žmonėms ir sau?*

Pasakoja **Rita Butavičienė**. Visuotinio rinkiminio susirinkimo metu vasario mėnesį mūsų bendruomenės pirmininkas Vilius Kryžius, kuris bendruomenės pirmininko pareigas ėjo penkerius metus ir daug bendruomenės naudai dirbo, atsistatydino. Kaip atsistatydinimo priežastį nurodė, kad šios pareigos trukdo jo tiesioginiam darbui. Žinoma, bendruomenės pirmininko pareigos yra savanoriškos, ir jei žmogus apsisprendė – tai jo pasirinkimo teisė. Kadangi naujo bendruomenės pirmininko rinkimams nesusidarė kvorumas, reikėjo kviešti antrą pakartotinį susirinkimą. Balandžio 6 dieną įvykusio pakartotinio susirinkimo metu ir buvau vienbalsiai išrinkta bendruomenės pirmininke.

Mūsų bendruomenė neturi tokio didelio ir turtingo kultūrinio gyvenimo kaip Tauragnuose, pas mus yra tik biblioteka kaip kultūros židiny. Bet mes savomis jėgomis bandome jungti žmones bendravimui, visuomeninei veiklai. Sporto salės neturim, bet sutvarkytose bendruomenės patalpose visą žiemą visi norintys vakarais ėjo į aerobikos užsiėmimus. Gal tai ir nedidelis pasiekimas, bet žmonėms patinka ir jei jau ilgiau nesusirenki – kažko trūksta. Atėjus pavasariui

užsiėmimai vis dar vyksta, nors jau ir namuose atsiranda darbų, pas mus daugelis dar gyvena ūkiškai – laiko gyvulius. Visą gegužės mėnesį jau eilę metų bendruomenės patalpose vyksta gegužinės pamaldos, jos bus ir šią gegužę.

Nemanau, kad pasikeitus bendruomenės pirmininkui mūsų bendruomenės veikla kažkuo keisis, tiksliau pasakius, ji nesikeis. Bendruomenės namai sutvarkyti – juose jauku ir gera. Reikia, atrodo, tiek nedaug, tik kad kaimo gyventojai eitų į juos pasibūti, pabendrauti, bibliotekoje paskaityti knygų, pasinaudoti kompiuteriais. Stengsiuosi, kad mūsų bendri namai būtų traukos centras, tuo labiau, kad yra didelis televizorius, muzikinis centras. Patalpose galima švęsti savo šeimų šventes, pasikviesti draugų. Mano nuomone, kaimo bendruomenė – tai didelė šeima, kurioje visi nariai lygūs, galintys reikšti savo nuomonę, prisidėti idėjomis ir darbu.

Bendruomenės pirmininkas vienas nieko nepadarys, reikia, kad visi bendruomenės nariai, tai yra visi kaimynai, norėtų keisti mūsų kaimo veidą. Bepigu seniūnijos centre, o pas mus visi ūkiški reikalai – tai jau mūsų pačių rūpestis. Jeigu nesitvarkysi – tai niekas ir netvarkys, nebent ežero pakrantę, kurioje maudosi ir stovyklauja visi, bet tik ne iš mūsų kaimo. Mes turim savo maudymosi vietas prie ežero, kurias puikiai tvarko kaimo jaunimas. Gerai, kad mūsų seniūnaitė Dalia Jackūnienė rūpinasi, taip pat ir viešuosius darbus dirbantys kaimo žmonės yra įdarbinami vietoje. Šiemet, pavasariui vėluojant, nusivėlavom ir su visuotine talka, bet didžiuosius aplinkos švarinimosi darbus, padedami Alvydo Norkūno, kuris dirba

viešuosius darbus, bei prisidėjus kitiems savanoriams iki gegužės 11d. nudirbsim. Talkos metu, kuri bus gegužės 11d., aplinkos tvarkymo darbus žadam baigti, kad vasarai atėjus būtų švaru ir malonu ne tik sau, bet ir svečiams.

Gegužės 25 d. organizuosim Bendruomenės 5-rių metų gimtadienio šventę. Patys ateisim, kaimynus pasikviesime, tuo labiau, kad turim ir savų muzikantų. Tai mūsų didžiai gerbiami Felicija ir Jonas Bartašiūnai, kurie dabar visada dalyvauja bendruomenės suėjimuose.

Po pastatu yra nemažas rūsys, ateityje bandysim kiek galima jį išnaudoti, gal įsirengsime mini sporto salytę. Reikėtų kaimo centre pasidaryti parkelį, išsikasti tvenkinį, tuo labiau, kad ir seniūnas Alvydas Danauskas šiai idėjai pritaria.

Malonu, kad yra norinčių ir galinčių dalyvauti bendruomenės veikloje. Dar nebuvo, kad į rengiamas šventes ar talkas neateitų žmonių. Kiekvieną antradienį kaimo moterys, tai jau tradicija, renkasi į bendruomenės namus. Turi savos moteriškos veiklos. Gal mūsų vyrai rečiau ateina, bet lankosi ir jie.

Pirmininkė Rita Butavičienė ir seniūnaitė Dalia Jackūnienė sveikina Tauragnų bendruomenę 10 metų sukakties proga

Tęsiame rubriką „Šviesos emigrantai“

Balandžio mėnesio numeryje tauragniškė Aida Grabauskaitė pasakojo apie studijas tolimajame Taivane. Neatsakytas liko paskutinis klausimas - **Ką įdomaus dar galėtum papasakoti apie šalį, kurioje mokaisi.** Spausdiname jos pasakojimo pabaigą.

Taivas daug kuo skiriasi nuo Lietuvos. Čia ypač svarbu maistas. Dažniausiai valgoma kompanijoje, ne po vieną ir labai dažnai ne namuose. Mano bendrabutyje nėra net virtuvės, tai neturim net pasirinkimo, jei ir norėtume gaminti patys. Todėl dažniausiai po paskaitų su grupiokais ar draugais traukiame kartu pietauti. Taipėjuje daug mažų restoranėlių, kur galima pigiai ir sočiai pavalgyti. Yra vietų, kur galima skaniai pavalgyti ir mažiau nei už 5 litus. Tai per 8 mėnesius Taivane dar nė karto pati negaminau.

Dabar jau pripratau ir nebepastebiu, bet atvažiavus krito į akis tokių mažų užėigų, skirtų pavalgyti, išvaizda, nesu mačius nė vienos to-

Kaip bendruomenės pirmininkė, nors tokia dar visai nesijaučiu, su moterimis dalyvavom ir Tauragnų bendruomenės 10-čio šventėje. Labai patiko sveiko maisto gaminimas, daug naujų idėjų parsivežėm į namus, bandysim pritaikyti kai ką ir sau. Labai malonu, kad tauragniškiai nepamiršta ir mūsų bendruomenės narių, priima į organizuojamas ekskursijas, kviečia kartu dalyvauti renginiuose. Tikiuosi, kad mūsų bendradarbiavimas nenutrūks, bet toliau tik augs ir stiprės.

Šeima mano apsisprendimą priėmė normaliai, nebuvo labai sužavėti, bet artimieji jau pripratę prie mamos „išsišokimų“. Mano nuomone, gyvenime reikia išbandyti viską, jei tik yra galimybė. Geriau gailėtis padarius ką nors, nei gailėtis, kad nieko nepadarei. O pabaigai noriu savo kaimynams, artimiesiems ir visiems, kurie mane pažįsta, palinkėti sveikatos, gyvenimo džiaugsmo ir santarvės šeimose, linksmų pasibuvimų, naujų idėjų. Jei gyvenime taip jau susiklostė, kad gyvenam kartu viename kaime – tai ir džiaugsme, ir darbuose būkime kartu.

Ačiū Ritai už pokalbį, sėkmės jai ir visai Klykių kaimo bendruomenei.

kios Lietuvoje. Atrodo, nuėjus į užėigą patenki į kažkieno namus: ant sienų plakatai, už atidarytų durų matyti kažkokie kibirai, rūbai, tai dažnai vadina-ma Azijos netvarka.

Tas pats ir su pastatais, atrodo, kad apie architektūrą čia niekas negirdėjo. Maža sulinkus trobelė prie didžiulio dangoraižio iš vienos pusės ir baroko stiliaus griozdo – iš kitos. Bet kažkuo tai ir gražu.

Taivane dažniausiai valgoma lazdelėm (išmokau ir aš), bet yra daug ir vakarietiško restoranų, skirtingų virtuvių, kurias atidaro čia atvažiavę gyventi užsieniečiai. Taip pat labai populiarūs yra naktiniai turgūs, kur galima ragauti labai tradicinių patiekalų. Vienas pirmųjų mano ragautų buvo juoda lipni masė, sulipdyta į šokolado formos plytą, pagaminta iš ryžių ir kiaulės kraujo. Atsivedusi ten mane taivaniečiai ragino valgyti ir negalvoti, ką valgai, nes skanu, jei tik negalvoji. Taip pat labai daug įvairių tofu, kurių būtina paragauti lankantis Taivane. Vadinamas Stinky tofu, smirdintis tofu ypatingas tuo, kad nuo jo dvokia visa gatvė. Kol kas taip ir neparagavau jo, pažadėjau paragauti prieš išvažiuodama. Bet daugelis sako, kad skonis neblogas.

Kartais į neįprastą maistą reaguoji ir taip...

Kas dar įdomu apie maistą Taivane, tai kad jis gana riebus ir labai daug saldžių patiekalų, pavyzdžiui, saldi mėsa ar saldžios bulvės, o jei kokiam restorane nori atsigerti arbatos, negali būti tikras, kad galėsi gerti, nes kartais būna tokia saldi,

jog paragavęs tiesiog padedi puodelį. Labai daug mažų užkeigėlių, kur pardavinėjami gėrimai, ir gatvėje gali matyti daugybę žmonių, rankose laikančių plastikinius puodelius.

Tik atvažiavus į Taivaną stebino žmonių kiekis, jų labai daug visur ir kiekvieną dieną. Kaip man viena draugė taikliai apibūdino Kiniją, tai toks apibūdinimas tiek pat tinka ir Taivanui – tiek žmonių, lyg kiekvieną dieną vyktų knygų mugė. Taivanas plotu beveik dvigubai mažesnis už Lietuvą, o populiacija – daugiau nei 23 milijonai. Gal dėl to, kad tiek žmonių, naktimis miestas ilgai nenurimsta. Pavyzdžiui, universitete ant bėgimo tako net gerokai po vidurnakčio gali pamatyti sportuojančių žmonių arba kur nors muziką pasileidusių ir šokių repetuojančių studentų grupelę ir pan. Kad ir ką bandyčiau išskirtinio ir įdomaus papasakoti apie Taivaną, visada į galvą lenda jų priklausymas grupei, buvimas kartu, visokie užklausinės veiklos būreliai, valgymas kartu ir pan.

Susisiekimai čia gana patogūs, yra metro, autobusai, jei grįžti tenka vėlai, labai pigus taksi. Taip pat populiari važinėti dviračiais. O populiariausia transporto priemonė yra motoroleriai, panašu, kad jų daugiau nei mašinų. Ant motorolerių jie vežioja ir naminius gyvūnėlius, ir vaikus, dažnai net nedėvinčius šalmų. Dar įdomu tai, kad laukiant prie perėjos niekas čia nesustos, net ir nežinau, kam tos perėjos reikalingos, vairuotojai į jas išvis nereaguoja ir reikia visada žiūrėti savęs. Iš pradžių iš manęs dar juokėsi Taivane seniau gyvenantys pažįstami, kad aš tokia atsargi gatvėje.

Taivano centrinėje dalyje yra kalnai, todėl dažnai nėra tiesioginio susisiektimo tarp rytinės salos dalies ir vakarinės ir atvirkščiai. Dėl to reikia daryti lanką, pavyzdžiui, grįžti į Taipėjų šiaurėje ir iš ten važiuoti į norimą vietą, nors kelias dvigubai ar dar daugiau ilgesnis.

Oras Taivane labai drėgnas ir karštas, atvažiavau čia prieš pat rugsėjį ir man atrodė be proto karšta, vien sėdint pildavo prakaitas, o jei kur nors reikia eiti, tai po penkių minučių lauke jau vėl mąstai, kad būtų gerai palįsti po dušu. Tačiau žiemą oras atšąla. Taipėjuje ir kitose šiaurinėse vietose dažni lietūs ir vėsu, žiemą gali nukristi ir iki mažiau nei 12 laipsnių šilumos, man rodos, mano šalčiausia patirtis Taipėjų buvo 9 laipsniai šilumos. Salos pietuose ir žiemą, nors ir vėsiau, bet laikosi šilti ir saulėti orai, mažiausiai apie 19 laipsnių šilumos. Todėl važiuojant neverta dėtis storų drabužių, tik labai plonus, o žiemą galima nusipirkti visko, ko reikia, nes drabužiai pakankamai pigūs.

Taivane supratau, ką reiškia kultūriniai skirtumai ir kad dėl jų gali kilti nemažai nesusipratimų, nesusikalbėjimo. Taivaniečiai palyginti drovūs ir europiečiams gali pasirodyti vaikiški. Nors angliškai kalba gana gerai ir netgi vyresni žmonės, bet dažnai bijo kalbėti su vakariečiais, nežino, ką sakyti, susidrovi, bet smalsūs, bendrauti su vakariečiais nori. Taip pat labai paslaugūs, atrodo, kad labiau užsieniečiams, vieni kitiems gal ir ne visai tokie.

Nors ir norėjau susirasti daugiau draugų taivaniečių, visgi didžioji dalis mano pažįstamų rato yra užsieniečiai, bendrą kalbą dažniausiai lengviau rasi su vakariečiais. Bendrauju su vokiečiais, prancūzais, japonais, turiu gerą draugę lenkę. Universitete mokosi labai daug užsienio studentų iš įvairių šalių, tiek Azijos, tiek Europos.

Daugelis taivaniečių ramesni, nemėgsta vakarais per daug išsėdinti iš namų, kas Europoje tarp jaunimo taip įprasta.

2013 – ieji – TARMIŲ metai

Šįkart gavome net kelis tarmiškai parašytus tekstus. Spausdiname ištrauką iš **Genės Viščiūtės-Mačiulienės**, gyvenančios Sėlės kaime, prisiminimų apie savo senelius ir tėvelius, kuriuos užrašė Jums jau pažįstama **Nastė Šulskuvienė**.

Maną tevelių giminę plati. Viščiai gyvena trijuos gratimuos kaimuos: Lukašiūnuos, Gaidžiuos ir Juknėnuos. Raik manyt, tai buvą venas Viščių giminės palikuonys, nes daugiau visoj apskrity nebuvą takias pavardės. Giminį gražiai aprašė Antanas Miškinis savą „Žaliaduonių gegužė“, minėją ir T. Tilvytis, mat ją tėvas Justas buvą atėjys užkuriom un Viščiūčias. Tai su giminaitem iš Gaidžių maną teta aidavą Tauragnų bažnyčian gedot. A. Miškinia aprašyti Viščiai buvą mokyti, teisingi, linksmūs ir muzikalūs. Giminėj yra nemažai muzikalių, kūrybingų ir linkusių pre meną žmanių. Visa tai atėji iš protevių. Žinau tik tiek, kad maną prosenelis Untanas turėją du brolius bevaikius. Kaip tik A. Miškinia „Žaliaduonių gegužė“ ir minimi du broliai bevaikiai. Maną prosenelis vedė Marcelių iš Gaidžių ir galėją būt atėjįs užkuriom. Jie turėją vienų sūnų Untanų - maną sanelį, katras dvejų metukų liką našlaitis ir jį užauginą giminės Gaidžiuos. Jau suaugįs išėją gyvint Lukašiūnuos.

Maną sanelis Untanas Viščius gyveną Lukašiūnų kaimą vidury, prie Peštikią ežerą. Ti mes velėdavam rūbus ir džiaudavam paežerėj. Sanelią troba buvą didelą. Veliau maną tevelis pasistatę didelius trobesius gali kaimą, viekemy, unt Lukašiūnų ir Dabules kaimą ribų. Maną sanelis labai gerbė mokytus žmones ir savą vaikus laidą pre mokslą. Jis siuvą labai gerai pakinktus iš adas.

Kadu maną tevelių brolis Justinas baigę su pagyrimu Utenas gimnazijų, tai maną sanelą su arkliais nuvažiavą in išlaistuves. Tuo laiku dėstydavą ruskai gimnazijase, taigi sėdi maną sanelą didelėj salej ir klausą kų gimnazijas direktorius ruskai kalba, ana gi nesupranta. Tik išgirsta: „Agromnaja spasibo Viščiusu“. Jai pasgirdą, kad pasakę: „A griausmas tų Viščių ima“. Tik visa išraudą, pradėją kedėj muistytis. Paklausę šalia sėdinčią poną, ku gi ti apie Viščių sakę, gavus teisingų vertimų labai patenkinta sedėją. Pą tą visadu sakydavą, kad be mokslą žmagus yra durnas. Justinas Viščius, maną dėdę, buvą laisvoj Lietuvoj Valstybės kantraliarius, gyveną Kauni ir buvą seimūnas laisvoj Lietuvoj. Atostagam, vasarų, su autamabiliu parvažiuodavą Tėvišken. Kaimą moterys klausdavą Viščiųuvenės, kadu ponas Justinas parvažiuos, jas darydavą pre įvažiavimą bromas, nupindavą vainikus ir papuošdavą gelēm.

Dėdę nelikdavą skalnas, apdavanodavą visas skarutem, a giminaitem pą bliuskutį. Gaila, anas susirgą ir jaunas mirę, aperavą geriausias tą metą vakečių chirurgas, bet nepadėją. Liką našla žmona, vaikų neturėją. Kai parvažiuodavą dėdę, tai vyrų vakarais prsirinkdavą su įvairiais prašymais pilna gryčia. Atveždavą iš sostinės knygų, laikraščių, kaimynai paryčių išsiskirstydavą.

Maną sanelis priklausę Tauragnų parapijas komitetui. Klebonas jį vertiną, kaledot važiuodamas pasiimdavą ir jį, pas sanelius klebonėlis ir nakvodavą. Jam labai patiką sanelią arkliai trainiai. Jie gerai buvą prižiūrimi, karčiai ir uodegąs išukuotas, visadu švarūs. Klebonas sakydavą, kad nei venam kaimi nemačiau takias tvarkas ir švaras kaip pas Viščių. A sanelą labai intikdavą Klebanėlią skrandžiui su savą gamintais valgiais. Preš Kalėdas laukdamas Kleboną sanelis padarydavą iš rinktinių grūdų baltą 5 laipsnių vyną bažnyčias raikmēm, tuo labai užganėdindamas Klebonų. Tų vynų apylinkej makėją gamint tik sanelis ir maną sesuo Angeliūtė. Daugiau tą receptą nežinoją niekas. Maną sanelą buvą ir pribuvėja, turėją iš Kauną daktarą laidimų priimtei naujagimius. Turėją tam specialų čiumadaniokų, katram buvą reikalingas priemanes. Kai gimdavą vaikas, tai priėmusi pribuvėja užrišdavą mazgelį, tai tų mazgelių jās čiumadanioke buvą 150, tai tiek vaikų buvą priėmus. Su tuo čiumadanioku jau pa sanelas mirtes atstiką teip, kad labai pasvigadyją maną sasulai Angeliai. Jinai padetį būdama nuėją milžt karves un Jurkiškią ganyklų. Pamelžus grįždama namą sugalvoję užeit beržyniokan raudonikių pažiūrēt. Tuomet buvą rugpiūčią 20d. Beržynioke suemę degliai ir ana pradėją gimdyt, aplink nei gyvas dvasias. Nesulaukįs maną tėtę ėją pažiūrēt, kur ta duktę užtruką. Aidamas prą beržyniokų išgirdą dejuojant. Tadu aidy atgalios čiumadanioką, atnešę ir sustvarkę patys. Taip ir gimę beržynioki, kaip kaks raudonikis maną sūnėnas Eugenijus.

Sanelis venoj draugijaj suspažiną su takiu bernioku na Daugailių, tas berniokas ruošęs tu metu stotei Kunigų seminarijan. Saneliui sakys, kai taps Klebonu, padavanas nuotraukų savą. Tadu sanelis palinkėją taptei Vyskupu. Viščiaus Antaną palinkėjimai išsipildę. Anas berniokas tikrai tapą Vyskupu. Tai buvą Mečislovas Reinys, rusų nukankintas Vladimirą kalėjmi.

Kai būdamas jau Vyskupu vizitavą Tauragnų parapijų, atvykis tuoj paklausę, ar Klebonas žiną takį Antanų Viščių. Sužinojįs, kad tas yr bažnyčias komitetą narys ir gyvena už 9 km., liepę zakristijonui važiuot atvežt iš Lukošiuų Viščių. Kai atšlaiman unredėją Vyskupą siųstas autamabilis, sanelą bais persgundą. Ėmę redytis geriausiais rūbais

Sanelis apsvilką kostiumų, bet nekaip nenarėja dėtis šlipsą, sakę: „nu, jau aš nesismaugsiu, kad ir del Vyskupą“. Tik sulaukęs Viščių, Vyskupas sėdą už stalą petautei. Tadu ir padovanoją savą nuotrauką kaip buvą žadėjis. Kaimą moterys pavydėją sanelai tas garbės ir sakę: „tai jau Viščiųuvenės undarokas iš onarų pilnas bus.“ A maną teta gedoją Tauragnų bažnyčias chori. Tuo metu tai buvą didžiausias choras visoje apskrity, apie 30 žmonių, visi jie vilkėję savą austais tautiniais rūbais. Pagal Miškinį, tadū chorui vadavavą vargonininkas Šerėnas.

Janina Augulytė

Kadangi 2013 – ieji – Vandeninės gyvatės ir tarmių metai, prisiminiau dėdės Jono pasakojimą.

Uندنine gyvate

Venam ryti, da beveik su patumsiu, kelia man tevokas: „Ainam, vaikiuk, pašenausma, kol saula da neiškepina“.

Dave man takį nedickų dalgelį ir nuvejam pievan. Saka man: „Tu nesiskubink, palauk, kol aš taliau nupjausiu, tadū tu pradėk.“ Nu, kad išsižergė tevokas, kad ašsimoja – plačiausia pradalgė, gal dvi aršinas. Nu ir aš pradėjau pjaut: čikšt čikšt... ir prisivijau tevokų. „Nu, - saka,- šiteip tu man ir atopintės nušenausi. Aik, vaike, pjauk iš kita šona.“ Pjaunu, gerai išeina. Tik dabojū – guli pievaj ar keno rubaškela, ar kepura. Pasišaukiau tevokų, ataja padabot. Saka – nei čia rubaškėla, nei kepura, a byzdelas gūšta. Pjauk taliau, tik neažrūšiak šitos gūštos. Pjaunu, ale kur aš tau neažrūšiasiu! Tai kai ažrūšiajau – paspyla byzdelių debesys pa visų pievų. A viena insibede man nosin. Tai tik ažgroja nosy kaip uorkestras! Nosis išbumba.

Nu kų – pjavimą nebus. A namo ait da unksti, saula da par kačergų. Saka, ainam, vaike, pameškeriosma. Pasijemem kų raikia, sėdam čelnon, meškeriojam. Tevokas ištraukia vienų kitų žuviotį, a man – „ni čerta“. Tik, bra, kai stvėra kas mana plūdį ir nusineše. „Trauk, trauk!- rėkia tevokas. Ištraukįs metu čelnon, a ti ne žuvis, a bra gyvate kokia. Persgunda ir tevokas, takių čiūdų nebuva matįs. A gyvate duodas pa čelnų. Gerai, kad kabeliū nebuva atkabiny, tai ažuometem burnasaliu ir kojām kojām abu – ir ažuotrypiam. Ale ilgai vargam. „Nu kų? – tevokas saka,- ažeisma un Barkauckų – anas sanas ribokas, tai jau žinas, kokia čia gyvate“. Barkauckas daboja daboja ir saka: „Niaugi, prauda, čia, bra, undenine gyvate“.

Nu kai šite, tai raikia neštis nama, momai parodyt. A mamute kepe blynus. Padabojus, pasdyvijus ir ažuomete šitų gyvatų un juškelas –

raikia svetui parodyt. A ti buva karšta, tai gyvate čirškėt pradėja. Nu, sakam, velniajos! Tik kur buvįs, kur nebuvįs, ataina Bubulia Kaziokas. Nū, razumnas bernas – kariuominej tarnavįs, dviratį turi, laikraštį jama! Tai jau tikrai žinas, kų čia sugavau. Tai anas padaboja, atsgnyba šitas gyvates ir valga!

Tai ti unguria būta!

Taigi šiemet valgykim ungurius ir tarmiškai kalbėkim.

Dar vieną tarmišką pasakojimą atsiuntė mūsų kraštiečiai Romualdas Šimkūnas

KRRRUUU, KRU-KRU...

Nežinau, kurioj šia pavasarių denoj atplasnų pulkas gervių, anoj pūsaj Tauragną ažerą nuslais, šokdamas, sidabryniais trimytais grodamas, pralinksmins mestalią, aplinkynių kaimų ir kalionijų sviety. Jų pasrodymui pa Tauragnų dungum tarmių metais skiriu šytų, sanelių ir tevų ūturku surašytų trumpų istorijų.

Gražiam paukščiui – gražus latyniškas pavadinimas – Megalornis grus (L.). Šiam margam pasauly yra kanadine, amerikyne, indijas, australine, sibirine, baltasparne, juodoja, juodakakle, japonine. Par mus peri pilkoji. Verta paminėt, kad gervės vardu žmonės vadina ir keltuvų, svyrtes kartį, užgavenių, vesalių ar talkų pabaigtuvių veikėjus.

Yra žvaigždynas – gervė, Biržų rajoni – upeliokas. Paskutyniais metais Letuvoj peri per tūkstantį gervių. Aniomet Suvalkyjas Žuvintą paliase susrinką net pusuntrą tūkstunčią šiltuos kraštuos išskrendunčių gražuolių.

Laikraščiuos yra žinių, kad Panevežią, Biržų, Radviliškį rajonus gervių pulkai nusiaubia gspadorių pošnias, daržus. Kū darysi, sėklas, vabolai, maliūškai, varlas, pelas, uogas, grūdai – jų lasalas. Žmagaus meila šitam didyngam, grakščiam ir paslapyngam paukščiui išperka kaltūmų. Neatstiktinai, 2007 metų balandžią 9 gervės kiaušynis išrinktas nacionaliniu.

Kynijaj, Japonyjaj gerve – švintas paukštis, ilgaamžiškumą ir nemirtingumą ženklas. Ti žmonės tikėja, kad gerve gyvena tūkstantį metų. Indyjaj – išdavystės ženklas. Graikai, romėnai gervį sukabiną su meili, gyvenimą džiaugsmu. Krikščianybėj – Kristaus ženklas (žūda gyvates).

Nesijimu aiškint apie gervės spalvų, atspalvius, man dedas, jų visi pažysta. Prytariu propiesariaus Tada Ivanauską žodžiam: „Nepaisant kuklių spalvų, gervė yra vienas gražiausių paukščių savo proporcinga kūno sudėtimi, švelniomis linijomis, gražiai išlenktu kaklu ir protingomis akimis.

Net ir pati jos pilka spalva daro tokį įspūdį, kaip gerai pasiūti brangaus šilko drabužiai, ir, jei

mes erelį vadiname paukščių karaliumi, tai gervei pritiktų paukščių aristokratės vardas..." (Lietuvos paukščiai. I knyga, Vilnius, 1957).

Istorijų apie gerves baigiu geru daugumas žmonių nusteikimu jų adresu. Skaitunt Romualdą Barauską sudarytų knygų „Gervė – mūsų ilgesio paukštė“ (2009), galvon insydausė mįslią: kaks taiklus šytą traktatą pavadynimas. Gal nesusglūmysiu pasakydamas, kad, kai nugirstu balsyngų gervį ar pratyngai tarmiškai kalbunčių tauragnyšį - pasaulis pasdara kur kas mudresnis.

KVIEČIAME

Gegužės 25 d. 19 val. Kultūros centre – regioninis gitarų muzikos festivalis „Alyvoms žydint“.

Dalyvaus atlikėjai iš Ignalinos, Utenos ir Vilniaus rajonų.

AKTUALU

Gegužės 30 dieną (ketvirtadienį) Tauragnų seniūnijoje bus surenkamos didelių gabaritų atliekos.

Didelių gabaritų atliekas reikia atnešti prie gatvės, jos turi būti nesumaišytos su komunalinėmis atliekomis.

Nuo gegužės 13 d. iki birželio 28d. bus renkamos paraiškos asbocementinių stogų dangos keitimui. Paramos dydis – iki 50 proc. visų patirtų tinkamų finansuoti projekto išlaidų, bet ne daugiau kaip 6000 Lt.

Kultūros rėmimo fondas skyrė lėšų (5 000 Lt) bendruomenės ir seniūnijos projektui „1863 m. sukilimui – 150 metų“. Projektas bus įgyvendintas rugsėjo mėnesį.

Nuotraukos Lauros Gimžauskienės,
Danguolės Grabauskienės,
Kristinos Tartilaitės,
Žymanto Trimonio.

Redagavo ir maketavo
Danguolė Grabauskienė.
Spausdino Utenos spaustuvė

Nuotraukose: vyrų komandos, virvės traukimo varžybose (viršuje) ir tinklinio varžybose rajone iškovojo II vietą. Bendroje įskaitoje tauragniškiei šiemet užėmė aukštą ketvirtą vietą.

ATA Seniūnijoje kovo mėn. mirė

JONAS ROŽĖ, Ryliskų kaimas, 65 metų;
BRONIUS MIKULĖNAS, Vilkablaudzės k., 80 metų;

Balandžio mėn. mirė

JULIJA ŠINKŪNIENĖ, Gaidelių k., 90 metų;
ADELĖ BIKĖLIENĖ, Stūglių k., 84 metų;
JURGIS RAKAUSKAS, Vilkablaudzės k., 82 metų;
ADELĖ VAŠKĖLIENĖ, Stūglių k., 84 metų;
JUOZAS LELĖIVA, Sėlės k., 84 metų;
ANTANAS TRINKŪNAS, Bajorų k., 72 metų;
KAROLIS JUČIUS, Musteikių k., 88 metų.

Užjaučiame artimuosius.